

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Komulainen, K. ; Hakanpää, T. & Luttinen, h. (2018) Miten ammattikorkeakoulujen strategiarahoitus kohdentuu? UAS Journal 2.

URL: <https://uasjournal.fi/2-2018/miten-ammattikorkeakoulujen-strategiarahoitus-kohdentuu/#1458134585005-b3f22396-5506>

Miten ammattikorkeakoulujen strategiarahoitus kohdentuu?

Kirjoittajat: Kati Komulainen, Tua Hakanpää ja Helka Luttinen.

Tässä artikkelissa tarkastellaan suomenkielisten ammattikorkeakoulujen strategiarahoituksen määrää, rahoituksen kohdentamista sekä rahoitusta suhteessa ammattikorkeakoulun opiskelijamäärään. Tarkastelu kohdentuu erityisesti strategiarahan kohdentamiseen suhteessa opintojen ja työn integrointiin sekä työelämään kiinnittymisen edistämiseen ammattikorkeakouluissa.

Miten ammattikorkeakoulujen strategiarahoitus kohdentuu?

Ammattikorkeakoulut tekevät Opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa nelivuotiskausittain sopimuksen, jossa sovitaan monin tavoin korkeakoulun toimintaan ja tavoitteisiin sekä rahoitukseen liittyvistä seikoista. Näissä neuvotteluissa sovitaan myös strategiaperustaisesta rahoitusosuudesta, jolla tuetaan korkeakoulun omia strategisia valintoja. Näiden valintojen taustalle on luonnollisesti määritelty kohdentamisperusteet. (Opetus- ja kulttuuriministeriö n.d.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettamat strategiarahoituksen kohdentamisperusteet luetellaan seuraavassa luettelossa.

- Työelämään siirtymisen nopeuttaminen
- Tutkimus-, oppimis- ja innovaatio toiminnan ympäristöjen kehittäminen
- Osaamisen hyödyntäminen
- Ammattikorkeakoulun toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus

- Alueellisten ja alakohtaisten osaamiskeskittymien luominen ammattikorkeakoulun oman profiilin mukaisesti
- Rakenteiden ja toimintatapojen uudistaminen

Tässä artikkelissa esitettävät tiedot on koottu [Opetushallinnon tilastopalvelusta](#) ja Opetus- ja kulttuuriministeriön verkkosivuilta avoimesti saatavilla olevista ammattikorkeakoulujen sopimuksista vuosille 2017–2010. Tarkastelu kohdentuu erityisesti strategiarahan kohdentamiseen suhteessa opintojen ja työn integrointiin sekä työelämään kiinnittymisen edistämiseen ammattikorkeakouluissa.

Kirjoitus on luonteeltaan informatiivinen ja kokoava; strategiarahoituksen määriin, perusteisiin tai muihin seikkoihin ei oteta kantaa. Lukija voi itse herättää sisimmässään koulutuspolitiikan tutkijan ja tarkastella ilmiötä omasta näkökulmastaan. Teemanumeron mukaisesti voimme pohtia, että miten kohdennettu strategiarahoitus tukee työhön kiinnittymistä ja mitä erityisiä kehityskohteita siihen liittyen on kuvattu ammattikorkeakoulujen sopimuksissa. Toisaalta tarkasteluun on tarpeen nostaa työn ja opintojen integrointi, työn opinnollistaminen ja muut tavat vahvistaa työelämään kiinnittymistä.

Mihin rahoitusta on kohdennettu?

Kaikki tarkastelun kohteena olleet suomenkieliset ammattikorkeakoulut olivat kohdentaneet rahoitustaan valintamenettelyjen uudistamiseen mukaan luettuna ylioppilastutkinnon ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen parempi hyödyntäminen. Toiseksi eniten rahoitusta oli suunnattu erilaisten strategisten ja rakenteellisten liittoumien rakentamiseen ja muodostamiseen. Kolmanneksi eniten rahoitusta oli kohdennettu yrittäjyyden monipuoliseen vahvistamiseen. Neljänneksi eniten rahoitusta suunnattiin kampusrakenteen ja toimintakulttuurin kehittämiseen. Viidenneksi eniten rahoitusta suunnattiin kansainvälisyyden vahvistamiseen.

Laaja-alaiseen työelämäyhteistyön kehittämiseen rahoitusta oli kohdennettu Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa, Laurea ammattikorkeakoulussa, Oulun ammattikorkeakoulussa ja Satakunnan ammattikorkeakoulussa. Elinkeinoelämän kanssa tehtävän yhteistyön vahvistaminen oli nostettu Lapin ammattikorkeakoulun ja Satakunnan ammattikorkeakoulun painopistealueiksi. Metropolia ammattikorkeakoulu kohdentaa strategiarahoitustaan maahanmuuttajien korkeakoulutukseen ja työelämään ohjaamiseen.

Työelämään kiinnittymistä voitaneen katsoa edistävän yrittäjyyden vahvistamisen, johon kuusi ammattikorkeakoulua kohdentaa strategiarahoitustaan. Nämä kuusi ammattikorkeakoulua ovat Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Laurea ammattikorkeakoulu, Oulun ammattikorkeakoulu, Saimaan ammattikorkeakoulu, Satakunnan ammattikorkeakoulu ja Seinäjoen ammattikorkeakoulu.

Taulukko 1. Rahoituksen kohdentaminen

AMK	Strategia- raha €	Opiskelija- määrä	Strategiaraha / per opiskelija	Strategiarahan kohdentaminen
Centria	2 300 000	2867	802	Kampusrakenteen/ toimintakulttuurin kehittäminen

AMK	Strategia- raha €	Opiskelija- määrä	Strategiaraha / per opiskelija	Strategiarahan kohdentaminen
DIAK	2 150 000	2753	781	Alueelliset osaamiskeskittymät Korkeakoulujen yhteistyö Digitaaliset oppimisympäristöt Henkilöstön pedagoginen osaaminen
Haaga-Helia	6 800 000	9581	710	Yrittäjyys/ yrittäjyyskoulutus Työelämäyhteistyö laatu/ vaikuttavuus 3AMK strateginen liittouma
HUMAK	1 500 000	1452	1033	Digitaaliset oppimisympäristöt Digiagenda / koulutusprosessit
HAMK	7 900 000	6001	1317	Alueellinen yhteistyö (KOTUMO, LUKE) Kansainvälistyminen Oppimisympäristöjen kehittäminen Opettajien pedagogiset taidot
JAMK	6 950 000	6342	1096	Joustavat opintopolut Alueelliset osaamiskeskittymät Opiskelijakeskeisyys Korkeakoulujen yhteistyö AMK-tutkimusympäristöt
XAMK	6 500 000	**		Karjala-tietokanta Kansainvälisyys (Venäjä-yhteistyö) Toiminnan kehittäminen / yhteistyörakenne II-aste
KAMK	2 650 000	2112	1255	KOTUMO-yhteistyön vahvistaminen Aineistojen avoimuus Yhteistyö Lapin AMK
LAMK	6 800 000	4486	1516	Joustavat opintopolut

AMK	Strategia- raha €	Opiskelija- määrä	Strategiaraha / per opiskelija	Strategiarahan kohdentaminen
Lapin AMK	5 400 000	5447	991	Pedagoginen kehittäminen Kampusalueen rakentaminen Aineistojen avoimuus Lapin korkeakoulukonserni / painoalat Yhteistyö elinkeinoelämä (matkailu) Yhteistyö KAMK Joustavat opintopolut Osaamisperusteisuus
Laurea AMK	5 800 000	6973	832	Opetus/ tutkimus/ palvelut digitalisaatio Työelämäyhteyksien ja yrittäjyyden vahvistaminen 3AMK strateginen liittouma Kuntoutusalan osaamiskeskittymä Kampusrakenteen kehittäminen
Metropolia AMK	14 400 000	15276	943	Yliopistoyhteistyö pääkaupunkiseudulla Opetus/ tutkimus/ palvelut digitalisaatio 3AMK strateginen liittouma Maahanmuuttajien korkeakoulutus Kampusalue yhdessä Oulun yliopiston kanssa
OAMK	9 800 000	7533	1301	Opetus/ tutkimus/ palvelut digitalisaatio Oulun Innovaatioallianssin toimintamalli Korkeakoulujen välinen yhteistyö Työelämä-yhteistyömallit Maahanmuuttajien korkeakoulutus
Saimaan AMK	3 700 000	2964	1248	LUT-konsernin muodostaminen /painoalat Kansainvälisyys (Venäjä-osaaminen)

AMK	Strategia- raha €	Opiskelija- määrä	Strategiaraha / per opiskelija	Strategiarahan kohdentaminen
SAMK	4 500 000	5400	833	Lounais-Suomen elinkeinoelämän edistäminen Koulutuksen uudelleen järjestelyt Työelämäyhteistyömallit/ yrittäjyys
Savonia AMK	6 880 000	6218	1107	Kampusalueen rakentaminen Koulutuksen uudelleen järjestäminen KOTUMO-yhteistyön vahvistaminen
Seamk	6 200 000	4513	1374	Oppimis- ja tutkimusympäristöjen kehittäminen Yrittäjyyden, yritys yhteistyön ja tutkimustulosten hyödyntämisen vahvistaminen
TAMK	11 800 000	8974	1315	Tampere3-kokonaisuus laaja-alaisesti Kansainvälisyys Osaamiskeskittymät Korkeakoulujen välinen yhteistyö, kampushanke
Turun AMK	10 400 000	8817	1180	Kesäopintoportaali, virtuaaliopetustarjonta Kansainvälisyys Koulutuksen uudelleen järjestäminen Koulutuksen uudelleen järjestely
VAMK	2500000	3082	811	Alueellinen yhteistyö / energia-alan osaamiskeskittymä

*Opiskelijamäärä katsottu Vipunen palvelusta 5.3.2018

** Opiskelijamäärää ei saatavilla Vipusesta

Oheinen taulukko (Taulukko 1) kokoaa kaikkien suomenkielisten ammattikorkeakoulujen saaman strategiarahoituksen määrän, ne kohteet, joihin sitä käytetään sekä rahoituksen määrän suhteessa opiskelijamäärään. Taulukossa ei mainita kaikkien suomenkielisten ammattikorkeakoulujen opiskelijavalintojen sekä toisen asteen ammatillisen koulutuksen parempaan hyödyntämiseen

kohdennettua rahoitusta. Rahoituskohteita on myös lyhennetty ja yksinkertaistettu luettavuuden parantamiseksi. Alkuperäisinä ne löytyvät Opetus- ja kulttuuriministeriön sivuilta.

Näin ollen viisi eniten rahoitusta saanutta teemaa olivat opiskelijavalintojen kehittäminen, rakenteelliset ja strategiset liittoumat, yrittäjyyden kehittäminen, kampusrakenteen ja toimintakulttuurin kehittäminen sekä kansainvälistyminen. Muina teemoina ilmenivät luonnollisesti Ammattikorkeakoululain (AmkL 932/2014) jo ohjaamana työelämäyhteistyön vahvistaminen ja alueellinen yhteistyö. Sen lisäksi esimerkiksi digitalisaatio, henkilöstön osaaminen, oppimisympäristöjen kehittäminen, avoin tiede ja tutkimus sekä maahanmuuttajien korkeakoulutus olivat saaneet rahoitusta. Strategiarahoitusta on kohdennettu korkeakoulujen ja OKM:n välisten sopimusten mukaisesti varsin vähän maahanmuuttajien korkeakoulutukseen, digitalisaatioon laaja-alaisesti ajateltuna ja oppimisympäristöjen kehittämiseen.

Kun strategiarahoituksen kohdentamista tarkastellaan opintojen ja työn integroinnin sekä työelämään kiinnittymisen edistämisen näkökulmista, voidaan todeta, että muutamat ammattikorkeakoulut ovat erityisesti panostaneet näihin teemoihin. Satakunnan ammattikorkeakoulu panostaa yrittäjyyden vahvistamiseen, työelämäyhteistyön kehittämiseen ja elinkeinoelämän kanssa tehtävän yhteistyön vahvistamiseen. Myös Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Laurea ammattikorkeakoulu ja Oulun ammattikorkeakoulu panostavat sekä yrittäjyyden että työelämäyhteistyön kehittämiseen. Mielenkiintoista on, että vain yksi korkeakoulu keskittää strategiarahoitustaan maahanmuuttajien korkeakoulutukseen ja työelämään ohjaamiseen. Tässä kohden on huomioitava, että analyysi ei ole täydellinen ja on varmasti ammattikorkeakouluja, jotka edistävät ja kehittävät työelämäintegraatiota monin tavoin, mutta eivät keskity siihen strategiarahoitustaan.

Kuka sai ja mitä?

Opetus- ja kulttuuriministeriö on suunnannut suomenkielisille ammattikorkeakouluille vuosille 2017–2020 strategiarahoitusta yhteensä noin 125 000 000 euroa. Luvut on poimittu Opetus- ja kulttuuriministeriön sivuilta löytyvistä ammattikorkeakoulujen ja ministeriön välisistä sopimuksista. Strategiaraha vuosille 2017–2020 vaihteli korkeakouluittain opiskelijamäärään suhteutettuna siten, että Haaga-Helia ammattikorkeakoulu sai sitä vähiten (710 euroa / opiskelija) ja Lahden ammattikorkeakoulu eniten (1516 euroa / opiskelija). Näin ollen erot strategiarahan määrän saatavuudessa ovat huomattavat, kun myönnetty strategiarahoitus suhteutetaan opiskelijamäärään. Keskimäärin strategiarahaa myönnettiin 1076 euroa / opiskelija. Tämän keskiarvon alapuolelle jäi tarkastelun kohteena olleista ammattikorkeakouluista yhdeksän kappaletta: Centria ammattikorkeakoulu, Diakonia ammattikorkeakoulu, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, Humanistinen ammattikorkeakoulu, Lapin ammattikorkeakoulu, Laurea ammattikorkeakoulu, Metropolia ammattikorkeakoulu, Satakunnan ammattikorkeakoulu ja Vaasan ammattikorkeakoulu.

Lopuksi

Ammattikorkeakoulupedagogiikan ja korkeakoulupoliittisen tutkimuksen avulla voimme ymmärtää asioiden taustoja ja ymmärtää niiden välisiä suhteita. Strategiarahoituksella on vahvasti ohjaava vaikutus korkeakoulujen toimintaan ja siten se on väline ohjata korkeakoulupolitiikkaa. Työhön kiinnittymisen näkökulmasta yrittäjyyden moninainen vahvistaminen oli useamman

ammattikorkeakoulun strategiarahoituksen kohteena vuosille 2017–2020. Kuitenkin alle puolet ammattikorkeakouluista kohdensi strategiarahoitustaan selkeästi työelämäintegraation vahventamiseen käytettävissä olevien tietojen perusteella. Myös kansainvälisyyden sekä alueellisen yhteistyön ja alueen erityispiirteiden kehittäminen näkyivät monipuolisesti strategiarahoituksen kohdentamisessa. Voitaneekin sanoa, että strategiarahoitus on osa työelämäpedagogiikkaa, keino sen toteuttamiseksi.

Kirjoittajat

Kati Komulainen, TtT, Johtaja, Laurea ammattikorkeakoulu, kati.komulainen(at)laurea.fi

Tua Hakanpää, FM, Tohtorikoulutettava, Tampereen yliopisto, tua.hakanpaa(at)gmail.com

Helka Luttinen, FM, Koulutussuunnittelija, Humanistinen ammattikorkeakoulu, helka.luttinen(at)humak.fi

Lähteet:

Opetus- ja kulttuuriministeriö (n.d.) Korkeakoulujen ja tiedelaitosten ohjaus, rahoitus ja sopimukset. Viitattu 5.3.2018 <http://minedu.fi/ohjaus-rahoitus-ja-sopimukset>